

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

24 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2019, declarat de avocatul Dumitru Marinescu, în numele inculpatului

Melnic Sergiu XXXXXX.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 19.12.2018 – 19.07.2019,
instanța de apel: 04.10.2019 – 25.11.2020,
instanța de recurs: 06.05.2020 – 24.06.2020.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău din 19 iulie 2019, Melnic Sergiu a fost condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c). d) Cod penal la 6 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, de la reținere, cu deducerea *termenului de arestare preventivă*.

Cererea acuzării privind încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 3360 lei din contul inculpatului, a fost respinsă.

2. Instanța de fond a constatat că la 17 iulie 2018, aproximativ ora 00.30, inculpatul Melnic S., realizându-și scopul sustragerii bunurilor altor persoane, împreună și după o înțelegere prealabilă cu persoane neidentificate de organul de urmărire penală pe nume Andrei și Ruslan, aflându-se pe XXXXXX XX, mun.

Chișinău, deteriorând geamul de la WC-ul magazinului alimentar ce aparține SRL „Signindustr”, de unde din lada aparatului de casă a sustras bani în sumă de 3911 lei și produse aflate pe rafturile magazinului: două înghețate „Dînica” - 15,40 lei; două înghețate „Lacomca” - 23,50 lei; 5 pachete de gume „Dirol” - 36,25 lei; 3 ciocolate „Roshen ROM” - 20,10 lei; 2 ciocolate „Roshen Lapte” - 13,40 lei; 2 ciocolate „Roshen Ciok” - 13,40 lei; biscuiți „Kalipso” - 1,50 lei; 1 pachet halva 60 gr. - 4,25 lei; biscuiți „Rono” - 2,30 lei; 4 ciocolate „Baton WOW” - 22,50 lei; 5 pliculețe de cafea „Jacobs Monarch” - 14,25 lei; 8 bomboane - 16 lei; 2 iaurturi „Mic dejun căpșună” - 32 lei; un suc „Naturalis” - 17,50 lei; un pachet de napolitane „Laskino 300 gr” - 16,75 lei; un pachet de napolitane „Twist 22,5 gr” - 2,50 lei; un pachet pe țigări „Parliament Super Slims” - 37 lei; două pachete de țigări „Sobranie Black” - 76 lei; două pachete de baterii „Warta AA”(a câte 4 bucăți) - 43 lei; un pateu „Pamapol Găină 390 gr” - 16,85 lei; o ciocolată „Alpina Milk” - 4,30 lei; 5 croasanți „7 Days” - 50 lei; o bomboană „Ronie” - 3,50 lei; un pachet de halva „Vanilie 60 gr” - 4,25 lei; două sucuri „Naturalis Nectar 1 litru” - 35 lei, cauzând părții vătămate un prejudiciu material considerabil, în sumă totală de 4452,5 lei.

Instanța a reținut că vinovăția inculpatului a fost dovedită prin probele administrate și i-a încadrat acțiunile în baza art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, ca furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșită de mai multe persoane prin pătrundere în încăpere și cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, că infracțiunea săvârșită se sancționează cu amendă de la 650 la 1350 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 al 240 ore sau cu închisoare de până la 4 ani și a concluzionat că, în circumstanțele în care inculpatul a comis anterior mai multe infracțiuni, inclusiv similare și nu s-a corectat, este oportună aplicarea unei pedepse cu închisoarea.

Totodată, instanța a statuat că cererea acuzării privind compensarea de către inculpat a cheltuielilor judiciare în sumă de 3360 lei, suportate de stat la întocmirea rapoartelor de expertiză, nu a fost motivată în drept procedural și material, urmând a fi respinsă.

Ori, statul suportă cheltuielile în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală, iar legea nu reglementează că statul beneficiază de compensarea cheltuielilor suportate la constatarea, clarificarea sau evaluarea circumstanțelor ce pot avea importanță probatorie pentru cauza penală, fiind imposibilă încadrarea faptei de sustragere în norma penală în lipsa unei expertize a urmelor papilare ridicate de la locul unde se pretinde că ar fi avut loc furtul, astfel că cererea acuzării privind compensarea de către inculpat a cheltuielilor suportate de stat la întocmirea rapoartelor de expertiză este nefondată, această constatare fiind necesară și obligatorie pentru desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, constituind o obligație pozitivă a statului.

3. Procurorul în Procuratura municipiului Chișinău, Liliana Partole, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care de la inculpat să fie încasate în beneficiul statului cheltuielile judiciare în sumă de 3360 lei.

Apelanta a invocat că potrivit art. 227 alin. (1), (2) pct. 5) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea

bunei desfășurări a procesului penal. Cheltuielile judiciare cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Conform art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare.

Urmărirea și judecarea unei cauze penale ocazională efectuarea de cheltuieli pentru întocmirea și transmiterea actelor de procedură, pentru administrarea probelor și conservarea mijloacelor materiale de probă, cu retribuirea apărătorilor, precum și cu orice alte cheltuieli necesare normalei desfășurări a procesului penal. Cheltuielile ocazionate de administrarea probelor includ și sumele pentru retribuția cuvenită experților și interpreților pentru serviciul care l-au adus justiției. Spre deosebire de procesul civil, unde sumele necesare acestor cheltuieli sunt avansate de reclamant, prin plata taxei de timbru, la introducerea acțiunii, în cauzele penale, în care activitatea judiciară se desfășoară din oficiu, sumele necesare cheltuielilor de urmărire sau de judecată sunt avansate, de regulă, de stat, prin organul judiciar în fața căruia se află cauza penală.

Ori, efectuarea cheltuielilor judiciare într-o cauză penală este provocată de săvârșirea unei infracțiuni, care impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o, deci, cheltuielile judiciare sunt imputabile inculpatului condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind vinovăția sa infracțională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat.

Obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare este principală și integrală, întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru a se aplica pedeapsa infractorului, obligația de a suporta cheltuielile judiciare îi revine în principal acestuia, chiar dacă partea vătămată și partea civilă au determinat, prin cererile lor, producerea unor cheltuieli. La fel, obligația de a suporta cheltuielile judiciare este integrală, incluzând toate cheltuielile necesare pentru pronunțarea unei hotărâri de condamnare de către prima instanță.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2019, apelul a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

De la inculpat s-au încasat în beneficiul statului cheltuielile judiciare în sumă de 3360 lei.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut că în corespundere cu prevederile art. 229 alin. (1), (2), (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare. Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Astfel, în speță au fost efectuate două rapoarte de expertiză: raportul de expertiză judiciară nr. 34/12/1-R-3434 din 06.08.2018, în sumă de 1680 lei și raportul de expertiză judiciară nr. 34/12/1-R-4174 din 21.09.2018 - 1680 lei.

Deci, este justificată solicitarea procurorului privind încasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizelor judiciare în sumă de 3360 lei, or, potrivit normelor legale, cheltuielile judiciare solicitate pentru efectuarea rapoartelor de expertiză judiciară, urmează a fi încasate din contul inculpatului, deoarece potrivit art. 142 alin. (1) Cod de procedură penală, expertiza se dispune în cazurile în care pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea circumstanțelor ce pot avea importanță probatorie pentru cauza penală sunt necesare cunoștințe specializate în domeniul științei, tehnicii, artei, meșteșugului sau în alte domenii. Posedarea unor asemenea cunoștințe specializate de către persoana care efectuează urmărirea penală sau de către judecător nu exclude necesitatea dispunerii expertizei. Dispunerea expertizei se face, la cererea părților, de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată, precum și din oficiu de către organul de urmărire penală.

5. Avocatul Dumitru Marinescu a declarat recurs ordinar în numele inculpatului, în care solicită casarea deciziei instanței de apel și menținerea sentinței instanței de fond.

Recurentul a indicat că conform art. 227 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. Cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Însă, legea nu reglementează că statul beneficiază de compensarea cheltuielilor suportate la constatarea, clarificarea sau evaluarea circumstanțelor ce pot avea importanță probatorie pentru cauza penală în lipsa unei concluzii științifice.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar al avocatului, în care nici nu sunt indicate concrete erori de drept și clar definite (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii atacate, inclusiv cele reproduse în pct. **4.** din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind soluția încasării cheltuielilor judiciare din contul inculpatului în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală.

Ori, conform art. 227 alin. (2) pct. 5) și alin. (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor

procesuale în cauza penală și se plătesc din sumele alocate de stat, dacă legea nu prevede altă modalitate.

În același timp, potrivit art. 385 alin. (1) pct. 14) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată este obligată să soluționeze cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare.

Conform art. 229 alin. (1) - (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lui.

Astfel, instanța de apel just, argumentat și în limitele competenței legale, prevăzute de normele enunțate supra, a statuat că, în speță, cheltuielile judiciare urmează a fi recuperate de la inculpat, având în vedere că statul a fost pus în situația de a suporta cheltuieli pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, corect ținând cont de particularitățile cazului dat, cheltuielile încasate neconstituind sumele plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, nefiind constatat că plata lor poate influența substanțial situația materială a persoanelor care, eventual, se află la întreținerea inculpatului.

Pe lângă aceasta, recursul ordinar, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat circumstanțele cauzei în latura cheltuielilor judiciare.

Însă, pornind de la relevanțele art. 229 alin. (1) și (3), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, instanța de judecată *poate* obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, instanța *poate* elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în aspectul pedepsei penale și cheltuielilor judiciare în alt sens decât cel pe care îl propune apărarea este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recurs au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 4. – 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că instanța nu a admis vreo eroare gravă de fapt, care să-i fi afectat soluția, și că recursul ordinar este vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Astfel, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Dumitru Marinescu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2019, în privința inculpatului Melnic Sergiu XXXXX, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral la 10 iulie 2020.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun